

МІКРА ДІНГИМАТА

TOY ANDRÉ THEURIET

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ

TΟ πραγματικό τον ονόμα ήταν «Αλέ Γρούάν», άλλα διοι οι κάποιοι τον τόπον, όπα μιλώναν γι' αιτό, τό λέγανε άπλωστα «τό σπίτι της άρχογιαλιάς», γιατί καθρέφτις μέσα στά ήσυχα νερά της θάλασσας την φηλή στέγη του και την μεσημβριάνη δημιουργούσε πάνω με γαλάζια σκεπασμένη από ένα γέρωνα κλήμα. Τὸ «σπίτι τῆς άρχογιαλιάς» ήταν ένα σπίτι τετράγωνο και καλοχιτισμένο, χωρισμένο από τ' άλλα οπίσια του χωριού, από τ' αιγαλέα και τα περιβόλια. Διο τελώρεις καρδιδίες συσίζανε την πλατεία πέτρινη σκάλα του, η δοιούσια θάληγοντας κατευθείαν στο πρώτο πάτωμά του. Ή θράψιτες κάμαρές του, που ήσαν διασωμημένες με τοιχογραφίες της Ιταλικής σχολής και επιτέλουμένες με τη μόδα του 18ου αιώνας, άν και δεν ήσαν διόλου ανάπτυξικες. Ικανοποιήσαν τά απλά γονδόταν τῶν ίδιωτητῶν του, τοις γερυτικούς ανδρόγυνος Μπαλμόντην τέλε Βεργίτε. «Ο νύφιος κι' ή κυρία Βεργίτη είχαν ἐγκατασταθεί μέσα στο σπίτι της άρχογιαλιάς απ' τον καιρό του παντεργάτηκαν καὶ ποτὲ ἀπό τότε δέργαντες φύγαντες απ' αιτό, γιατί τὸ θεωρούσαν πώς ήταν ή πώ εὐάρδιστη διαμονή τοις κύρους.

Μέ τη γνώμη τους δύνως αυτή δὲν συμφωνούσαν διότι ή δύο ἀνηρίζεις τοῦ ζ. Μπαλιόνιαν τι; Βερτιέ, δύο ώραιες νεες, αὐτή τις ὅποιες ή μια ἡ την είσοδο χρόνεν κι' ή άλλη δύο χρόνια μιχρότερη της, και τις ὅποιες η γέροι είλαν νιοθετήσου την ἀνάθεψην από πολὺ μικρές.

Τοια ὀλόγνωμα χρόνια ή Μαρκετά κι' ή Μανυπίδια — απ' τὸν καιρὸν δηλαδή ποὺ οἱ θετοὶ γονεῖς τους τὶς πήγανε πάλι απ' τὸ μοναστῆρι τῆς Σωτείρης, στὸ ὅπα σπουδάσαν επὶ τέσσερα χρόνια ἀρχιβίως, περινόστασαν πέντα στὸ σπίτι τῆς Ἀρχογαλαῖᾶς μιὰ ζωὴ μονότονη, ἐκνευριστική, μὲ τὶς διεξ πάντοτε ἀσχολίες.

Όλη την έδοσάμα κεντούσαν, άθανε άσπροφόρουχα ή έργαζόντουσαν από περιόδου, έπου τίς δήλιγες και την επίβεντη της θεάς Ματαλόντη, καὶ την Κρητική πηγαίναν τροφή ζι ψήσεις στην έξαλησία. Τὸ βράδιο πάντας δένει μάρτυρα πικέτο μὲ τὸ θέατρον. Ποτὲ δένει έχουνται ἔξω ἀτ' τὸ σπίτι τους, ποτὲ δὲν ταξιδεύειν. Ή ποι μεγάλη τους εὐχαριστηση καὶ διασπένδειν ήταν τὸ πέδασμα τοῦ βασιούριοῦ τῆς συγκοινωνίας μπροστὰ ἀτ' τὸ σπίτι τους. Τὸ τερμένων μὲ καρδιούσκυτά νὰ περάσῃ, ἀνατοιχιάνει μὲ τὸ σπύρωνα τῆς σειρήνας τους κι' θαν τὸ κάλυπτε πεπλὸν· ἀτ' τὰ μάτια τους, ἀναστενάζουν μὲ πόνο. Κι' ὅταν πάλι καμιά φορά βλέπανται ἔξω ἀτ' τὸ σπίτι τους τοὺς περιηγητὰς καὶ τὶς θυσίας κυρίες τους, μὲ τὰ παριζένα κοριστούσα τους, πλάθαντα τὸ πόλιον δύνεια γιὰ τὸ νέλλον. Κάθε Κρητική τέλος, στὴν έξαλησία, παγκαλεῖται τὸν θέατρον καὶ τοὺς ἄγιους νὰ ενδοκρίνουν νὰ γίνην κάπιον περιστατικό, ποὺ ν' ἀλλάζει τὴ μονότονη καὶ μελαγχολικὴ ξωή τους. Ή θεραπεύεις απειλήσεις τῶν δύο κοριτσιών φαινεταί πάντας εἰσωρούθηκαντεί λέος καὶ μάρτυρα σάρανδα, γράμμα, ποὺ ἐφτασει στὸ «σπίτι τῆς Αἰροπολιάς» ἀτ' τὴ Γενεύη, ἀνάγγειες τὸ ἀγαπητόν μοντόρο τῶν Μισιώνων νὰ φύγουν γιὰ δύτη μέρες, ἀφίνοντας τὴ φύλαξη τῶν σπιτιών τους στὶς δύο ἀνήψης τους.

"Οταν μείνανε μονάχες καὶ κύριες τοῦ σπιτιοῦ ἡ δύν ἀδερφές, ἄρχισαν νῦ λογαριάσουν καταχρωμένες μὲ ποὺ τρόπο, τώρα πειά ποὺ ἦν σαν ἐλεύθερες, θύ μετοιδονάν ωὐ διαποδέσσον. Πέρσαν διών τρεῖς καὶ κατέβησαν, καὶ φέρεις νῦ πάροντας καταπάνη αἴστοις καὶ τοῦ τετάρτη ἀρχήσαν νῦ πετενοχωροῦνταν γιὰ τὴν ἐλευθερία τους. "Εξαφνα, ἐννια καθόντοντας στὸν παταριον μεταγχολικὲς καὶ ἀμιλῆτες, κυττάζοντας τὸν συννεφιασμένο οὐρανό, ἀκούσαν γοῖγορα βρήματα καὶ φωνές καρπούμενες κάτω στὸν περιφέρειαν στάλια καὶ στὸ λίγο εἰδῶν νῦ μπανίνων μέσα στὸ σπίτι τους διάνειν τῆς ἡλιασίας τους. Οἱ δύο αὐτοὶ νέοι ἡσαν μαρχινοὶ ἔξαδειλοι τους, περισσοτέροι ἀπόπει καὶ πήγαναν νῦ ἐπιστρέψοντὸν τὸν θεῖο καὶ τὴν δειά Ματαλόντ. Η Μαρκέτα καὶ η Μανοκία, καταπάνοντες ἀπὸ τὴν εὐχάριστην αὐτὴν ἔκταξιν, τοὺς πληροφόρησαν γιὰ τὸ ταξεῖδι τῶν θείων τους καὶ ἐπειδὴ ἐθυμούδαν νῦ τοὺς δεῖξον πόσο καιλές νοικοκυρές ἡσαν, παραβλέπονταν νῦ μείνονταν στὸ «ποτίστη τῆς ἀργοφαλαύρας» καὶ νᾶ φανεῖν αὐτοὺς. Οἱ νέοι δεσχήματα μὲ μεγάλη ενύγκωστην τὴν τιμητικὴν γιὰ τὸν πρόσδικον τῶν δύο κοριτσιών, ἡ ὀποίες, μετὰ τὸ γεῦμα, ἀποστρέψαν νῦ ἐπωρεύθουν ἀπὸ τὴν περιπόθητη αὐτὴν εἰσώριαν καὶ νᾶ κάτινον καὶ αὔτες μιὰ φορὰ τὸν πλάκαστον στὴ ξώνη τους, ναί ειδος νηφοτρόπην καὶ πορρού.

νε στὸν κόρφο του ἔξημιστ φορὲς καὶ μόνο ποιῆτε χαὶ μπροστά τον.
Εἶνε ὅμως τόρον ἔνας εὐπόρος καὶ εὐπόλητος ἐποφθαμάνθεις, ὁ δὲ
ποῖος, ὃν δὲν ἔγινε στρατάρχης γάν τον ὀδηγήστη στὸ στρατὸν του στὶ^{της}
της μάχης, ἔγινε δώμος ἔνας ἔντιμος καὶ καροπόρος οἰκογενεῖας,
ὅ διτοις ὀδηγεῖ τάρα κάθε Κυρωνία τὸν στρατὸν τῶν 12 παδιῶν.

τον στὸν διδακτικὸν περίτατο τὸν Ζωολογικὸν Κήπου...

— „Εν— δού— ... Εν— δού— ... Βῆμα ταχὺ, πατιά μοι, νὰ μην ξησετε— ... Προσχωθεῖτε υπόφοιτοι ποιάτε— ... Μή τροφοδοστε— ... Καὶ ζήτω τὰ ζωάκια, ποὺ μάς δίνουν παρδ μὲ οὐδέποτε, ζήτω η μαναβική! ... Ελευ ο Ναπολέοντας, ταΐζει ταΐζει— ... Καὶ τοντούρια, καὶ τοντούρια— ... Η μαναβική— ... Η μαναβική— ...

στατώσων δόλωληρο τὸ σπίτι, βάλανε κεριά ς δια τὰ καντηλέφια καὶ τὸ μεγάλο πολύελαιο τῆς σάλας, βγάλανε μέσα ἀπ' τὰ ντουλάπια καὶ τὰ γύναισιματα καὶ τὰ λινέρι καὶ ἀνατείνανε διὰ τὰ συντριβά καὶ τὰ μπαῦδη λι; θείας τους. Κι' ἔτσι τὸ βράδι, μετὰ τὸ πλουσιώτατο δεῖντο, ή δύνα εξαδέψεις ἄντησαν τὴν ἄδειαν τούς εξαδέψους τον γ' ἀπο συνθήνησις κάμψεις τους για λίγη ώρα τοὺς ποιάς προσάλεσαν γ' ἀπο λουθήσουσαν τὴν ἐπιτρέπειαν, που θύ τους ωδηγγούσες μέσα στὸ σαλόνι.

Οι δινό ξάδελφοι δέν περιμεναν πολλή ώρα μόνο τους μέσα στο καταστόλιστο και καλώφωπομένο σαίλον της θείας τους. Σε λίγο άνοιξε η μεσοπότια τού τού σελήνιον και παροπάστακαν μπροστά τους ή ξαδέλφες τους αγνώριστες, γνημένες με κοντοτούμα εποχής Μαρίας 'Αντωνανέτας, με πονδρωματισμένες και ανθυποτούμενα μαλλιά, με μάτια που λιώνανε άπο θυντοσιασμού και με καρφώνεια καμιγέλα στα κεχτή τους τάκοκκινα. Οι ξέδελφοι άπο τον ενθυσιασμό τους ξωήσεψαν με μάζες, άνοιξαν τό παλιό απορριμμένο σε μια γνωτά πάνω μεν άσορσαν νά τραγούδην και νά χορεύουν. Χορέψανε βάλσι, πόλκες κι' ώλλες χορούς. Τα γέρτι, όσο περνώντες ή δώρα, φύντονται κι' αναβε, κι' οι φωράδες που ρίχνανε της νύχτες τά δίζτυνα τους κάπω από τά παραθύρα το σετοποιητικό της απωγολίας, τοίβαναν τά μάτια τους, βλέποντας το έτοιμο λαϊκό φορισμόν. Απ' τό χορό και τή μουσική και τή λιτερά, ή καρδιές τῶν τεσσάρων νέων άωρισαν νά χτυπάνε πολλή δυνατά. Απ' τά άνωγκτά παραθύρα τό άγριο τή νύχτας τους έφεργε μυρωδιές άπο μασεμένοις κι' αγοριστικούτατα, ή άποτες τούς ξάδελφους στρέφονται τέλος, ώλλαξαν θέσην λόγω της αγάπης.

Η ώρα τους προσύνουσαν τόσο γλυκάν και ειγάρσιστα έτσι, που δεν τίς κατάλαβανεν. Κι' ὅταν σταμάτησε ένα άμαξι ἔφω ἀτ' το σπίτι τους δὲν τὸ ὄζουσανε, κι' ἔτοι εἰδὼν κατέπληκτα τη διὸ νέα ζεύγαιναν ἐνώπιον τὸ οὔσαντα ή πότα τῆς σάλλιας καὶ νά μπανον μέσα, μὲ τὰ ξέωνα ἐμρύκενα πρὸς τὸ οὐρανόν, τὸν θεύ καὶ τὴν θεία Μπλαύστη, τοὺς δοτούσιν

περιμέναντες ὑστεραὶ ἀπὸ δυὸ μέρες.
—'Αλλὰ αὐτὸ εἶνε τὸ τέλος τοῦ κόσμου ...
κύρωνται οἱ γονοὶ κυρίᾳ στὶς ἀνηψιές της, ποὺ
καταβούνται τοποθεσίαν κάτιον.

φευγανε κατατομαγμένες.
Συγχρόνως ό θειος, πάντοτε οίκονόμος, έσβηνε τὰ κεοιά.

Οι δυὸς νέοι τάξασαν καὶ ἀφοῦ ζήτησαν συγνώμην ἀπὸ τοὺς θείους τους, ἔφυγαν καὶ τοὺς ἄρρηταν μόνους τους, μέσα στὸ ἀνάστατο στόλον.

Από τότε πέρασαν πολλά χρόνια. Ο θεῖος κι' ήθειλ Μπαλμπόν δάνατάωνται στὸ μικρὸν νεανισταφέο, ποὺ είνει κοντά στὴν ἐξελίξιαν. Οι ἔξαδέλφοι παντερτήγαντας σὲ ἄλλα μέρη. Ή Μαργιέτα κι' ή Μαργιέτα δύοις ἔμειναν καὶ μένουν ἀλόμα στὸ «σπίτι τῆς ἀκρογαλαῖας». Γε-ράσαντες ἀνάντηρες καὶ συνήθισαν στὴ μοναχά-τοιν παιλινὸν σπιτιοῦ καὶ, καθὼς ὁ θεῖος τους κι' ή θείει τους ἑπανταλαβάνονται κι' αὐτές διὰ τὸ «σπίτι τῆς ἀκρογαλαῖας» εἰλεῖ ή πὸ εὐχάριστη διαμονὴ τὸν σχόσιον ...». Άλλὰ στὸ βάθος τῆς καθοδίας τοὺς κρατᾶνε, σαν μέσα σ' ἕνα θνατιστήριο, μια ἱερὴ στάχτη, τὴν ἀνάμυνση τοῦ ἀπόστολού τους ἐκείνουν χροῦν, — τοῦ μοναδικοῦ τοὺς χο-ροῦ — καὶ τὰ κατόλιμεντα ποὺ ἀκούσανταν ἐκείνο τὸ βράδυ ἀπ' τοὺς δύο ἔξαδέλφους — τὰ μόνα λόγια ἀγάπτης ποὺ ἀκούσανταν στὴ ζωή τους...

ΛΑΪΚΑ ΣΕΡΒΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Δίνει πίσω στὸ παλληγάρι τὸ δαχτυλίδι ἡ κόσον καὶ λέει :

— Πάρ' οτο, κατέβησε το βαζόνιον τη λογή και έπει .
Γιατί έγώ είμαι μιά αττική . Μά σε κανέναν μήν το πῆς αέτο . Στὸν ζό-
σμο μὴ μήλησης γιὰ μένα . Είμαι μιά τατενή διατυχισμένη κόδη . Βασι-
λικὸ φυτεύον, ἀγθιτὸ φυτωτόν . ”Ω ! ἀγκιθά μιο, χορτάοι μου πισοῦ ...
Μὲ σένα μὲ νὲ σποῖσσον, ἔται στὶ μῆνον τάξο μὲ τηνιάνων γηρο-

Ο ΣΚΑΪΡΟΣ ΕΒΑΣΤΗΣ

Κεντονής ή Ζέιλα στὸν κῆπο κάτω, ἐκεὶ κοντά στὴν ἀνθισμένη τριανταφυλλιά της... Κι' ἄξαφνα τῆς φωνάζει ή μάνα της νὰ φάνε. Κι' ί Ζέιλας ἀπογῆ μέσου της;

Ζεινα παντα μεση της :
—Φάτε έσεις, μή με περιμένετε. Άλιν ξγω δρεζι γιά φαι. "Εγνοια μι τορει μεγαλυ, σπέψι πικρι με βασανίζει. "Ηρθε δ καλός μιν σπίλερο και μιν φέρθηκε σκληρά. Τώ λουλούδια μιν τά ρήματε στὸν κῆπο. "Ε λινος τά μετάξια άτ' τό τελάρο μιν, μοντσασε τις κλωστές, μ' έσαναν ανω - κάτω.. Νά τονδίνεις ι' έσιν μαζύ μιν τὴν κατάρα σου, μανούνα μου ... "Ετοι τὰ στήθια μιν φυλακή νά τοι γενοῦν και τά μπράτσα μιν άλωσιδες στὸ λαιμό του και τά χειλη μιν νά ρουφήξουν. Θεέ μιν, τά πέτρα του .."